

Till läsningen: Tydligt stungna äro 5, 25, 41 och 57 **e**, sannolikt även 62 **y**. Vid 41 **e** går en kort streck tvärs över hst, ett mellanting mellan en vanlig prick i **e** och en bst i **a**; sannolikt är det dock **e** som avses. Av 15 **i** är endast övre delen tydligt huggen; runan står f. ö. i ett veck i stenytan, som fortsätter in tvärs över ristningen. Efter 27 **i** och 40 **a** äro sk små, icke × såsom annars, utan . Efter 55 **r** finnes intet sk.

Aschaneus (F a 6): 1—6 **lurhal**, 16—31 **ahkua : litu : allaina**, 37 **y**, 41 **i**, 57 **i**, 59—68 **uliuifr ihk**. — Axehiellm (ib. s. 161): 1—15 **purkel auk ulifr**, 20—27 **h . . . a × hali**, 37 **y**, 41 **i**, 45 **r**, 57 **i**, 59—68 **uliuif × rih ×**. — Rhezelius (ib.): 1—15 **purgel + auk + fuluhi**; 20 **a** saknas: 25—27 **ell**; 37 **y**, 41 **i**, 45 **r**, 57 **e**, 59—68 **u : lauirfri ×**.¹ — Hadorph och Leitz: 5 **a**, 10—15 **fuluih**, 25 **i**, 41 **e**, 57 **e**, 59—68 **ulauifr ihk**.² — Dybeck: 5 **a**, 10—15 **fuluih**, 25 **i**, 41 **e**, 57 **e**, 59—68 **ulauifr ihk**. Dybecks osjälvständighet gent emot *Bautil* är även här framträdande. — Brate: 5 **e**, 10—15 **fuluhi**, 25 **e**, 41 **e**, 57 **e**, 59—68 **ulayifr iak**. — S. Lindqvist: 5 **e**, 10—15 **fuluhi**, 25 **e**, 41 **e**, 57 **i**, 59—68 **ulayifr iak**.

38—40 **kia** är ett ristningsfel för **kiara** av samma art som i handskrifter brukar betecknas som haplografi; ristaren har vid 40 **a** trott sig vara vid ordets slut och därför hoppat över de två sista runorna. I 20—24 **ahkua** äro de båda första runorna omkastade, och i 25—27 **eli** har uddljudande **h** blivit utelämnat.

Om namnet *Fullugi* se U 41. 59—65 **ulayifr** är utan tvivel namnet *Olæifr*; jfr U 162 **ulaifr**.

Om ristaren Olev, som även har utfört U 162, se Brate, *Svenska runristare*, s. 88. Enligt von Friesen (*Upplands runstenar*, s. 56) har samme man »i Täby, Sollentuna, Spånga och Eds socknar utfört ett tiotal vackra och självständiga ristningar, mest å släta hållar i fast berg». Bland de ristningar, som möjligen härröra från Olev, nämner von Friesen U 112, vid Kyrkstigen i Eds sn. Det finns åtskilligt, som talar för att attributionen till Olev kan vara riktig. Emellertid måste det framhållas som egendomligt, att Olev i så fall skulle ha signerat endast ett par av sina både i det tekniska utförandet och i ortografien minst lyckade ristningar.

146. Hagby, Brohammaren, Täby sn.

Pl. 93, 95.

Litteratur: E. Brate, Anteckningar 1903 (ATA); S. Lindqvist, Jarlabankesläktens minnesmärken (i: Nordiska arkeologmötet 1922), s. 139.

Äldre avbildning: S. Lindqvist foto 1918.

Ristningen finnes på en berghäll N om Hagby, omkring 50 m. S om Fällbro bro, i slutningen omedelbart nedanför den nuvarande vägbanan, på dess östra sida. Tidigare har vägen gått Ö om ristningen, mellan U 146 och U 145. U 146 befann sig då på den längst ned mot vägen och bron utlöpande delen av en hög bergbacke, enligt uppgift av Brate kallad Ströms-hammar.

Ristningen har icke varit känd förrän i sen tid; den omtalas första gången av Brate. L 649 »Fällebro flod» åsyftar, såsom ovan framhållits, säkerligen U 145. Den är också mycket grund och svår att urskilja. Hällen, som är något kupig, lutar i ungefär 45° vinkel mot marken. Den är nött och vittrad.

Ristningens största höjd 1,70 m., bredd 0,56 m.

¹ Bureus har i F a 5 gjort följande konjektur: **ulauiar · hiak** »Vlle Wifäri hiägg».

² Hadorphs Resejournal har följande avvikande läsningar: 5 **e**, 10—15 **fuluhi**, 59—68 **ulauir × frihk**.

Inskrift:

inkiberh lit · haka · heli · uk · bro kara · iftir · holmstain · buanta · sin · uk · iftir · þorstai- · son sin
5 10 15 20 25 30 30 40 45 50 55 60 65 70

(Utanför runslingan, mitt på hällen:) þustains · sona : sin
75 80 85

Ingibjörg let haggva helli ok bro gærva æftir Holmstæin, boanda sinn, ok æftir Þorstæin, son sinn. Þo[r]stæins, sona[r] sin[s].

»Ingeborg lät hugga hällen och göra bron efter Holmsten, sin man, och efter Torsten, sin son. Torstens, sin sons.»

Till läsningen: Tydligt stungna äro 6, 17 **e**. Däremot äro icke stungna 3, 14, 25 **k**, 29, 50, 54, 71, 86 **i**. 8 **h** är tydligt, ehuru inträngt mellan **r** och **l**; intet sk. Nedre delen av 43 **b** är helt borta. 44 **u** är säkert, likaså 52 **u**. 62—65 **stai** grunda, men torde dock få anses säkra. Bst i 64 **a** svag. Av r. 66 finnes endast nedre delen av en hst i behåll, intet spår av bst. 67—69 **son** är tämligen tydligt, likaså 70—72 **sin**. I 73 **p** är hst nästan helt utplånad. 74 **u** svagt synligt. 75—79 **stain** tämligen tydligt. 80 **s** svagt, men tämligen säkert. Efter 84 **a** två korta streck tydliga: kan det nedre avse ett svenskt-norskt **æ**? — Brate: 54 **a**, 62—66 **kitil**, 73—86 **[mis]kun ans onta**. — S. Lindqvist: 44 **o**, 54 **a**, 62—66 **kitil**, 73—86 **-at · staini · sona · sin**.

Ristningen är utförd av en ovan och föga skicklig ristare. Härom vittnar den ytterst enkla utsmyckningen, med runorna anbragta i en enkel ram, och det klumpigt tecknade korset. Alla linjer äro ojämna. Avståndet mellan runorna är ojämnt; 8 **h** har blivit inklämt mellan **r** och **l**, sannolikt efteråt och utan plats för skiljetecken. Oklart är, vad meningen är med de mitt på stenytan, nedanför korset ristade runorna. Här användas vanliga **s**-runor (i runinskriften utslutande svenskt-norskt **s**), vidare **u** i namnet *þorstæinn* (mot **o** i raminskriften). Möjligen är det en upprepning av raminskriftens sista ord, då dessa befunno sig längst nere vid marken och på en del av hällen, som var särskilt ojämn och olämplig för ristning, därtill lätt kunde komma att överskylas av jord och växtlighet. Egendomligt är dock, att uttrycket här har fått genitivform: »Torstens, sin sons (minnesvård)».

I inskriften brukas flera runor av svensk-norsk typ: **a** och **n** ha sålunda alltid ensidig bst, **t** endast bst t. h. (undantag 56 **t**), **s** utgöres av ett kort streck upptill av halv runhöjd. Märkligt är, att dessa svensk-norska runor förekomma just i en ristning, som är utförd av en vid dylikt arbete ovan man. Möjligen kan detta tyda på att de svensk-norska runorna ha haft en praktisk användning och därför varit allmänt kända, under det de vanliga, danska runformerna ha varit en monumental skrift, som företrädesvis användes av de yrkesmässiga runmästarna.

147. Hagby, Sparingsberg, Täby sn.

Pl. 95.

Litteratur: B 132, L 653. J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 61; UFT h. 10 (1882), s. 196; E. Brate, Anteckningar 1903 (ATA); S. Lindqvist, Jarlabankesläktens minnesmärken (i: Nordiska arkeologmötet 1922), s. 126 f.

Äldre avbildningar: Ulf Christophersson, träsnitt (i: Peringskiölds Monumenta och B 132); Brate foto 1903 (ATA).

Runstenen står i barrskogen S om sjön Fjätturens sydöstligaste vik, 50—60 m. S om sjön, V om bäcken och den öppna ängsmarken, VNV om torpet Sparingsberg och U 148; i en sluttning mot Ö. Förmodligen har vägövergången över bäcken och sankmarken däromkring gått fram mellan de båda runstenarna. Straxt V om runstenen är en gärdesgård, som markerar rå-